

РЕШЕНИЕ

№ 329

гр. София, 25.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 5-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на шестнадесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Величка Борилова

Членове: Зорница Гладилова
Мария Райкинска

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Зорница Гладилова Въззивно търговско дело
№ 20231001000134 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 и следващите от ГПК.

С Решение № 135/05.12.2022 г. по т.д.№ 41/2022 г. Благоевградски окръжен съд, 2 състав е приел за установено по искове с правно основание чл. 694, ал. 2, т. 1 от ТЗ, предявени от Национална агенция за приходите против ответника „Комунално битови услуги Петрич“ ЕООД /в н./, ЕИК 202638014 че предявените и приети в производството по несъстоятелност на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ публични вземания в общ размер на 171 056.18 лв., от които 124 810 лв. - главници и 46 246.18 лв. - лихви, изчислени до 29.09.2021 г., като обезпечени с Постановление за налагане на обезпечителни мерки изх. № С210001-022- 0017389/15.03.2021 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП София, офис Благоевград, вписано в Централен регистър на особените залози под № 2021092701340, са с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ, с оглед наложен запор по издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП Постановление за налагане на обезпечителни мерки с изх. № С210001-022-0017389/15.03.2021 г. С решението „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./е осъдено да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Окръжен съд – Благоевград държавна такса на основание чл.694, ал.7 от ТЗ в размер на 6 842.25 лева и в случай на служебно издаване на изпълнителен лист държавна такса в размер на 5 лева. С решението „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД:/н./ е осъдено да заплати на основание чл.278, ал.1 от ГПК да заплати на Национална агенция за приходите сумата от 100 лева разноски по делото.

Срещу това решение е подадена въззивна жалба от синдика на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./, който моли то да бъде отменено и вместо него въззивния съд да постанови друго, с което да отхвърли предявения иск. Поддържа, че при

постановяването на решението съдът не бил съобразил константната съдебна практика, според която налагането на заповор в ЦРОЗ не представлява привилегия по смисъла на чл.722 от ТЗ. Практиката приемала, че наложените заповори по реда на ДОПК, вписани по реда на ЗОЗ не създават привилегия за удовлетворяването на Държавата и от друга страна, че вписаните по реда на ЗОЗ заповори представляват по своя характер обезпечителни мерки, а не обезпечения, каквито са залогът и ипотеката. С наложените обезпечителни мерки се забранявало на длъжника да извършва разпоредителни действия с определено имущество като тези действия били непротивопоставими на останалите кредитори. Различни били правните последици на обезпечителните мерки и на обезпеченията като целта на обезпечителните мерки била да обезпечат събирането на публичните задължения по реда на ДОПК, но от тях не възниквало право на предпочтително удовлетворяване на кредитора при осребряване на имуществото в рамките на производството по несъстоятелност. Вписването по реда на ЗОЗ на заповор върху вземания или вещи представлявало обезпечителна мярка с единствена последица забрана на длъжника да се разпорежда със заповорираното имущество. Съгласно чл.638, ал.4 от ТЗ наложените в индивидуалното принудително изпълнение обезпечителни мерки били непротивопоставими на кредиторите на несъстоятелността, като след откриването на производство по несъстоятелност било недопустимо налагането на заповор и възбрана върху имущество, включено в масата на несъстоятелността, като разпоредбата не въвеждала изключение по отношение на заповори, вписани по реда на ЗОЗ. Разпоредбата на чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ дори да поставяла сред обезпечените кредитори и тези, вписали заповор или възбрана по реда на ЗОЗ, същата била в противоречие с останалите правила за разпределение в несъстоятелността.

Ответникът по жалбата Национална агенция за приходите не е подал отговор на въззивната жалба и не е заявил становище по нея.

Ответникът по жалбата „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ не е подал отговор на въззивната жалба и не е заявил становище по нея.

Съдът като обсъди представените по делото доказателства и доводите на страните и съобразявайки правомощията си по чл.269 от ГПК, намира следното от фактическа страна:

Първоинстанционното производство е образувано по предявени от Национална агенция за приходите срещу „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ положителни установителни искове с правно основание чл.694 от ТЗ за установяване, че публични вземания в общ размер на 171 056.18 лв., от които 124 810 лв. - главници и 46 246.18 лв. - лихви, изчислени до 29.09.2021 г. са с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ, поради обезпечение с вписани заповори в ЦРОЗ с Постановление за налагане на обезпечителни мерки изх. № С210001 -022- 0017389/15.03.2021 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП София, офис Благоевград. Ищецът поддържа, че с Решение № 54/13.09.2021 г. постановено по т.д.№ 27/2021 г. на Окръжен съд – Благоевград, вписано по партидата на длъжника в ТРРЮЛНЦ под №20210915171004, било открито производство по несъстоятелност срещу „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./. В търговския регистър, по партидата на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ под № 20211110100588 бил обявен списък на приетите вземания на кредитори на търговеца, предявени в срока по чл. 685, ал. 1 от ТЗ, в който са включени публични вземания, предявени от Националната агенция за приходите с молба с изх. №24-28- 2299/16#18 от 12.10.2021 г. на Национална агенция за приходите. В срока по чл. 690 от ТЗ, ищецът е депозирал възражение с изх. №24-28-2299/16#26 от 17.11.2021 г. срещу списъка, с което е направил искане за определяне поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ за публични вземания в общ размер на 171 056.18 лв., от които 124 810 лв. — главници и

46 246,18 лв. - лихви, изчислени до 29.09.2021 г. С Определение № 52/02.02.2022 г., по т. д. №27/2021 г. по описа на Окръжен съд-Благоевград, вписано с №20220203113108 по партидата на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ в ТРРЮЛНЦ, възражението било оставено без уважение и списъкът на приетите от синдика вземания на кредиторите на дружеството бил одобрен без изменения. За обезпечаване на събирането на част от предявените публични вземания е била наложена обезпечителна мярка с Постановление за налагане на обезпечителни мерки с изх. №С210001-022-0017389/15.03.2021 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП София, офис Благоевград, с което е наложен запор върху налични и постъпващи суми по банкови сметки, по депозити, вложени вещи в трезори, включително и съдържанието на касетите, както и суми, предоставени за доверително управление, собственост на длъжника, находящи в „Юробанк България“ АД. Запорът бил вписан в Централен регистър на особените залози /ЦРОЗ/ под № 2021092701340.

Ищецът твърди, че с разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ, НАП, като обезпечен кредитор с вписан особен залог в ЦРОЗ има право на предпочитателно удовлетворяване при разпределение на суми, получени при реализация на обезпеченото имущество. Постановлението за обезпечителни мерки било вписано по партидата на длъжника в регистъра на особените залози. Възможността да бъде оспорено, както и установено по съдебен ред само съществуването на обезпечението/привилегията на вземане на кредитор била изрично предвидена в чл. 726, ал. 1 и ал. 2 от ТЗ. Наличието на наложена по реда на ДОПК обезпечителна мярка, вписана в Централния регистър на особените залози, давала право на Национална агенция за приходите, като кредитор да удовлетвори вземанията си, за обезпечаването на които е била наложена обезпечителната мярка при разпределение на суми, получени от реализация на обезпеченото имущество. Ищецът иска от съда да бъде установена поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ на публични вземания в общ размер на 171 056,18 лв., от които 124 810 лв. - главници и 46 246,18 лв. - лихви, изчислени до 29.09.2021 г., като обезпечени е Постановление за налагане на обезпечителни мерки изх.№ С210001-022-0017389/15.03.2021 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП София, офис Благоевград, вписано в Централен регистър на особените залози под №2021092701340.

Синдикът на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ К. Г. оспорва предявените иски като неоснователни и недоказани. Поддържа, че с молбата не са представени доказателства, които да установяват кои точно вземания на НАП са обезпечени с посочения запор на банкови сметки. Не оспорва налагането на обезпечителна мярка, нейното вписване в ЦРОЗ, както и върху какво имущество е наложен запорът. Сочи, че константната съдебна практика приемала, че налагането на запор в ЦРОЗ не представлява привилегия по смисъла на чл. 722 от ТЗ. Вписаните по реда на ЗОЗ запори представлявали по своя характер обезпечителни мерки, а не обезпечения като залога и ипотеката. С обезпечителната мярка се забранявало на длъжника да извършва разпоредителни сделки с определено имущество, като тези сделки/действия са непротивопоставими на другите кредитори. Разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ, дори да поставя сред обезпечените кредитори и тези вписали запор и възбрана по реда на ЗОЗ, била в противоречие с останалите правила за разпределение в универсалното принудително изпълнение, с целта на производството по несъстоятелност, с правилата за разпределение при индивидуално принудително изпълнение и общите правни принципи и по същество била неприложима. Единствената привилегия, която предоставяли наложените обезпечителни мерки по реда на ДОПК била правото на Държавата при открито производство по несъстоятелност и в рамките на 6 месеца от откриването му да реализира имуществото, върху което са наложени мерките по реда на ДОПК /чл. 193 от ДОПК, във вр. с чл. 638, ал. 1 от ТЗ/, но дори тогава вписването на мерките в ЦРОЗ не създавало привилегия за предпочитателно удовлетворение на държавата.

Ответникът „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ оспорва предявените иски като неоснователни и недоказани.

В Търговския регистър по партидата на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ под № 20210915171004 е вписано Решение № 54/13.09.2021 г., постановено по т. д. № 27/2021 г. на Окръжен съд Благоевград, с което е откритото производството по несъстоятелност на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./

С молба от 12.10.2021 г. на НАП в производството по несъстоятелност на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ са предявени публични вземания длъжника в общ размер на 179 476.20 лв., от които 133 007.33 лв. — главници и 46 458.87 лв. - лихви, изчислени до 29.09.2021 г. В молбата е посочено, че за по-голямата част от публичните вземания /които са подробно описани/ с Постановление за налагане на обезпечителни мерки с изх. № С210001-022-0017389/15.03.2021 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП София, офис Благоевград, е наложен заповед върху налични и постъпващи суми по банкови сметки, по депозити, вложени вещи в трезори, включително и съдържанието на касетите, както и суми, предоставени за доверително управление, собственост на длъжника, находящи в „Юробанк България“ АД. Заповедта е вписана в Централен регистър на особените залози под № 2021092701340. По тази причина е посочено, че тези вземания следва да бъдат приети с поредност на удовлетворяване по чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ. Към молбата са представени актовете, с които се установяват публичните вземания.

Представено е Постановление за налагане на обезпечителни мерки с изх. № С210001-022-0017389/15.03.2021 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП София, офис Благоевград, с което е наложен заповед върху налични и постъпващи суми по банкови сметки, по депозити, вложени вещи в трезори, включително и съдържанието на касетите, както и суми, предоставени за доверително управление, собственост на длъжника, находящи в „Юробанк България“ АД. Заповедта е наложена за обезпечаване на публично вземане по изпълнително дело № 160010175/2016 г. в размер в общ размер на 164 210.31 лв., от които 124 829 лв. — главници и 39380.96 лв. - лихви.

Видно от представеното удостоверение № 1465593/27.09.2021 г. на Централен регистър на особените залози относно партида 202638014 на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ заповедта е вписана в Централен регистър на особените на 27.09.2021 г. под № 2021092701340.

Видно от вписванията по партидата на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ в търговския регистър и от представения по делото Списък на приетите в срока по чл.685 от ТЗ вземания в производството по несъстоятелност на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./, предявените от кредитора НАП вземания в общ размер на 179 476.20 лв., от които 133 007.33 лв. — главници и 46 458.87 лв. - лихви, изчислени до 29.09.2021 г. са приети за удовлетворяване в производството по несъстоятелност като необезпечени.

Национална агенция по приходите е подала възражение относно поредността за удовлетворяване, с която са приети нейните вземания.

С определение № 52/02.02.2022 г. по т.д.№ 21/2021 г. на Окръжен съд Благоевград възражението на Национална агенция по приходите срещу списъка на крекредиторите на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ е оставено без уважение като съдът е приел, че разпоредбата на чл.722, ал.1, т.1 в частта, с която поставя сред обезпечените кредитори и тези, вписали заповед и възбрана по реда на ЗОЗ е в противоречие с останалите правила за разпределение в универсалното принудително изпълнение.

При така установената фактическа обстановка, въззивният съд приема от правна страна следното:

Предмет на установителния иск по чл.694 от ТЗ е установяване

съществуването или несъществуването на определено вземане към длъжника в производство по несъстоятелност, респективно наличието или не на обезпечение или привилегия на това вземане. Следователно на установяване подлежи съществуването на конкретно материално правоотношение между кредитор и длъжник в производството по несъстоятелност. Материалноправната легитимация определя и страните в производството по специалния установителен иск по чл.694 от ТЗ. Ищец по този иск може да бъде: 1. кредитор, който е направил възражение срещу неприемане на предявеното от него вземане /положителен установителен иск/; 2. кредитор, който е направил възражение срещу приемане вземането на друг кредитор /отрицателен установителен иск/ и 3. длъжникът в производство по несъстоятелност, когато оспорва прието вземане /отрицателен установителен иск/. В зависимост от това, кой е предявил установителния иск, пасивно процесуалноправно легитимирани по същия са съответно: в хипотезата на предявен положителен установителен иск от кредитор - ответник е длъжникът; в хипотезата на предявен отрицателен установителен иск от кредитор - ответници са длъжникът и кредиторът, чието вземане е оспорено, а при отрицателен установителен иск, предявен от длъжника, ответник е кредиторът, чието прието вземане е оспорено. Предметните предели на установяването в процеса се определят с молбата на кредитора за предявяване на вземането му пред синдика, респективно с определението на съда по разгледаното възражение срещу списъка и е недопустимо установяването на вземане което е индивидуализирано в исковата молба по чл.694 ТЗ с различни основание, произход, размер и обезпечение от посочените в съставените от синдика списъци на приетите и неприетите вземания, съответно от посочените в определението на съда по чл. 692, ал. 4 ТЗ.

В случая са предявени установителни иски с правно основание чл.694, ал.2, т.1 от ТЗ. Няма спор, че е допустим иск за установяване на поредност на удовлетворяване на вземане, различна от приетата с определението по чл. 692, ал. 4 ТЗ, като в тази хипотеза предмет на иска по чл. 694, ал. 1 ТЗ е съществуването на привилегията на приетото с определението по чл. 692, ал. 4 ТЗ вземане. Исковите са допустими, тъй като са налице специалните процесуални предпоставки за това - спрямо ответника е открито производство по несъстоятелност, вземанията на ищеца са били включени в съставен от синдика списък на приетите вземания с поредност на удовлетворяване, с която ищецът не е съгласен, а подаденото в срок възражението на кредитора е оставено без уважение с определението по чл. 692, ал. 4 ТЗ на съда по несъстоятелността. Исковите са предявени пред съда по несъстоятелността в 14-дневен срок от датата на обявяване в търговския регистър на определението на съда по чл.692, ал.4, разгледан е от друг състав на съда и при участието на синдика, което е задължително /изм. на чл.694 от ТЗ в ДВ, бр. 105/2016 г./.

Вземанията в общ размер на 171 056.18 лв., от които 124 810 лв. - главници и 46 246.18 лв. - лихви, изчислени до 29.09.2021 г., представляват вземания за данъци и такси, начислени след декларирането им от длъжника с декларации по ЗДДС; ЗКПО; КСО. Представени са подадените от „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./ декларации, установяващи вземанията.

С разпоредбата на чл.722, ал.1 от ТЗ е предвиден ред за удовлетворяване на приети вземания в производството по несъстоятелност, като съгласно чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ първи по ред са вземанията, обезпечени със залог или ипотека, или запор или възбрана, вписани по реда на Закона за особените залози - от получената сума при реализацията на обезпечението.

По делото е установено, че в производството по несъстоятелност на ответника са приети за удовлетворяване процесните вземания, които са предявени от Национална агенция за приходите. Вземанията са обезпечени със запор, наложен с Постановление за налагане на обезпечителни мерки с изх. № С210001-022-0017389/15.03.2021 г.

Спорен е въпросът дали процесните вземания се ползват от привилегията по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ.

Въззивният съд намира, че привилегията по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ на приетите

процесни публични вземания, произтичаща от наложените запори по реда на ДОПК не съществува.

Вземанията, обезпечени с имущество, върху което е наложен залог, ипотека, запор или възбрана, както и запор, вписан по реда на ЗОЗ, се удовлетворяват предпочтително когато се реализира продажбата на обезпеченото имущество по силата на чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ.

Текстът на чл. 722, ал.1, т.1 ТЗ в сегашната му редакция е обнародван в ДВ, бр.105 от 2005 г. След влизането му в сила е бил изменен ЗОЗ /ДВ, бр.108 от 2007 г./, като е била създадена т.11 в чл. 26, ал.3. Към момента на постановяването на решението точката е отпаднала, като вписване на възбрани по реда на ЗОЗ вече е недопустимо, докато запорите подлежат на вписване по силата на чл.26, ал.3, т.1 и 2 ЗОЗ. В този смисъл се поставя въпроса дали при постъпления от имущество на несъстоятелния длъжник, спрямо което е вписан запор по реда на ЗОЗ за обезпечаване на публични вземания, синдикът следва да зачете привилегия по смисъла на чл. 722, ал.1, т.1 ТЗ.

В правната теория се възприема становището, че разпоредбата се нуждае от корективно тълкуване, както и че **de lege ferenda** разпоредбата на чл. 722, ал.1, т.1 ТЗ трябва да претърпи изменение, като привилегиите бъдат запазени само за ипотечарните и заложените кредитори. Действието на вписването на запор в ЦРОЗ се изчерпва с противопоставимост на правата на обезпечения кредитор по отношение на кредитор, в чиято полза е учреден по-късно особен залог върху заповорираното имущество /чл. 12, ал. 2 и чл. 30, ал. 1 ЗОЗ/, като при принудително изпълнение заложенният кредитор ще има качеството на хирографарен, а не на обезпечен. Обратното разбиране не може да се изведе и от разпоредбата на чл. 722 ТЗ, тъй като ЗОЗ не предвижда различно действие на запора при вписването му по реда на същия закон. Вписването на запора в ЦРОЗ има за цел да осигури действие на запора спрямо заложен кредитор, когато двамата обезпечени кредитори, със залог и запор върху едно и също имущество, се конкурират. В случай, че запорът наложен по реда на ГПК или ДОПК не се впише в ЦРОЗ, то той би бил непротипоставим на заложенния кредитор, вписал особен залог, независимо, че е бил наложен по-рано от вписването на залога. Съгласно разпоредбите на чл.452 от ГПК и чл.206 от ДЗОПК запорът и възбраната не осигуряват привилегии, а само относителна недействителност на извършените от длъжника разпореждания след тяхното налагане. Наложеният по-рано запор, който е вписан и по реда на ЗОЗ, има още две важни последици: 1./съгласно чл.32, ал.7 от ЗОЗ същият препятства заложенния кредитор да впише пристъпване към изпълнение; 2./ съгласно т.2 и нейните мотиви на ТР № 2 от 26.06.2015 г. по т.д. №2/2013 г. на ВКС обезсилва привилегията, която осигурява особения залог и съответно двамата кредитори стават хирографарни един спрямо друг. Законодателят, както в ЗЗД /чл. 136/, така и в ДОПК /чл. 194/ не е предвидил, че вземания обезпечени със запор или възбрана са привилегирани.

Ако изпълнението от публичния изпълнител е реализирано в хипотезата на чл. 193, ал.4 ДОПК /в рамките на 6-месечен срок от началото на производството по несъстоятелност/, то сумите ще постъпят при него и той ще има право да удовлетвори публичния взыскател. Това се отнася и в случаите, когато постъплението на сумите е след изтичането на шестмесечния срок, тъй като е меродавен моментът на осребряването на актива. В случай, че активът е осребрен в шестмесечния срок от откриването на производството по несъстоятелност, средствата, макар и постъпили след шестмесечния срок от началото на производството по несъстоятелност, следва да се разпределят от публичния изпълнител. Реализиране на актива е налице при настъпила смяна на собствеността върху имуществото след извършена публична продажба, съответно събиране на вземането, което е обезпечено. В този случай разпоредбата на чл. 722, ал.1, т.1 ТЗ не се прилага, тъй като в чл.194 от ДОПК е налице специална уредба, която урежда предимство за обезпечените кредитори с ипотеки, залози и право на задържане. Тази уредба аналогична с чл. 136 ЗЗД и чл. 722 ТЗ, тъй като навсякъде публичните вземания се удовлетворяват след кредиторите с такива обезпечения. В нормата на чл.194 от ДОПК се вижда несъответствието

на чл. 722, ал.1, т.1 ТЗ с останалите разпоредби уреждащи привилегиите в принудителното изпълнение. Нито в ГПК, нито в ДОПК обезпечените със запор или възбрана вземания не се ползват с привилегии. Разпоредбата на чл. 722, ал.1, т.1 ТЗ в настоящата ѝ редакция е в пряко противоречие с чл. 194 ДОПК, съгласно която правна норма кредиторите с ипотека, залог и право на задържане се удовлетворяват с предпочитание преди публичния вискател. Недопустимо е и е алогично при положение, че самият ДОПК не предвижда предпочитание на публичните вземания пред правото на задържане, каквато между впрочем е и уредбата в ЗЗД и ТЗ /с изключение на недоразумението в т.1 на чл. 722 т ТЗ/, такава привилегия да се урежда от друг закон, тъй като при събиране на публични вземания приложими са разпоредбите на ДОПК. Недопустимо и алогично е при прилагане на предимството на публичните вземания 6 месеца, предоставено от разпоредбата на чл.193, ал.4 от ДОПК, в който случай реда за удовлетворяване е посочения от чл.194 от ЗОПК публичните вземания да имат по-неблагоприятен ред на удовлетворяване от този който им предоставя общия ред с разпоредбата на чл.722, т.1 от ТЗ.

В светлината на изложеното настоящият съдебен състав намира правилно становището на правната доктрина, че след като в хипотезата, при която наложената обезпечителна мярка по чл. 193 ДОПК е запор и той е вписан в първичния регистър по ЗОЗ, публичното вземане, във връзка с което е вписан запорът, няма привилегия по ДОПК, равна на особената привилегия, която се предоставя на заложния кредитор, то по аргумент от по-силното основание, това публично вземане не се ползва с особена привилегия от първи ред, и когато удовлетворяването на вземането става след изтичане на шестмесечния срок по чл. 193, ал.4 ДОПК чрез осребряване на имущество, предмет на запора, става в рамките на производството по несъстоятелност. В подкрепа на това становище е и разпоредбата на чл. 724 ТЗ, която изрично визира разпределението на продажната цена на заложена или ипотекирана вещ, но не и на възбрана или запорирана вещ. Така в случай, че средствата са недостатъчни да удовлетворят публичния вискател след реализиране на обезпеченото имущество, същият се удовлетворява по общия ред чл.193, ал.2 от ДОПК, като тук законът изрично подчертава, че публичният вискател става хирографарен кредитор, а чл. 722, ал.1, т.5 ТЗ урежда удовлетворяването на публичния вискател по общия ред, когато постъпленията са от имущество, осребрено от синдика.

Становището за необходимост от корективно тълкуване на разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ в частта, предвиждаща привилегия при удовлетворяване на вземанията, обезпечени със запор или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ се възприема и от съдебната практика. В този смисъл е произнасянето на Върховния касационен съд с Определение № 155 от 28.03.2022 г., постановено по т. д. № 979/2021 г. по описа на ВКС, I т. о. и Определение № 295 от 21.05.2021 г., постановено по т. д. № 1585/2020 г. по описа на ВКС, II т. о.

В процесния случай фактическата обстановка по делото е изяснена, като спорът е правен - дали процесните публични държавни вземания, събирането на които по реда на ДОПК е обезпечено със запори, вписани в ЦРОЗ по реда на ЗОЗ, се ползват с ред на удовлетворяване по т. 1 на ал. 1 на чл. 722 ТЗ от получената сума при реализацията на обезпечението в производството по несъстоятелност, т. е. след изтичане на шестмесечния срок по чл. 193, ал. 4 ДОПК и предаването му от публичния изпълнител на синдика. При прилагане на корективно тълкуване на разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ във връзка с останалите разпоредби, уреждащи привилегиите на кредитори, ред за удовлетворяване на вземанията им и тяхната конкуренция, настоящият съдебен състав намира, че вземанията, възникнали до откриването на производството по несъстоятелност, обезпечени със запор или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ, не се ползват с право на предпочитително удовлетворение от получената сума при реализацията на обезпечението. Недопустимо е вписване на възбрани по реда на ЗОЗ, тъй като недвижимите имоти не са обект на обезпечения по ЗОЗ /чл. 4 ЗОЗ/. От друга страна вписването на запор има за последица противопоставимост на правата на обезпечения кредитор по отношение на кредитор, в чиято полза е учреден по-късно особен залог върху запорираното имущество /чл. 12, ал. 2 и

чл. 30, ал. 1 ЗОЗ/, като при принудително изпълнение зложният кредитор ще има качеството на хирографарен, а не на обезпечен. В този смисъл вписването на запора не дава право на вискателя да се удовлетвори предпочително от имуществото, върху което е учреден залога, като такова право не може да има и кредиторът с прието вземане в производството по несъстоятелност. При това тълкуване се отчита, че целта на вписването на обезпечителни мерки по реда на ЗОЗ не е създаване на право на предпочително удовлетворяване, а предимство при конкуренция на различните способи на принудително реализиране на зложното право, тъй като вписването на насочване на принудително изпълнение по реда на ГПК или ДОПК осуетява пристъпване към изпълнение от страна на зложният кредитор /чл. 32а ЗОЗ/. Както е посочено по-горе в мотивите специалните правила, уреждащи действието на запора и възбраната не дават предимство на вискателят, ползващ се от обезпечението при удовлетворяването си спрямо конкуриращи кредитори /чл. 459, ал. 1, вр. чл. 457, ал. 1 и чл. 460 ГПК, т. 7 от ТР № 2 от 26.06.2015 г. по т. д. № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС, чл. 217, ал. 1 и 3 и чл. 194, ал. 5 ДОПК/. Отчита се и разпоредбата на чл. 638, ал. 4 ТЗ, изключваща противопоставимост на такива мерки след откриване на производството по несъстоятелност, както и регламентацията на специално предвидения ред за зачитане на привилегия с отделна сметка за разпределение по чл. 724 ТЗ на цена на зложена или ипотекана вещ, съответно на вещ, върху която има право на задържане, но не и на възбранена или запорирана вещ.

Въззивният съд приема, че за разлика от привилегии като залога и ипотеката, запорът е вид обезпечителна мярка, чието действие, регламентирано в чл. 451 и чл. 452 ГПК, не включва привилегия в полза на вискателя да се удовлетвори предпочително от сумата, получена при осребряването на запорираната вещ. Процесният запор е наложен в производство по ДОПК и е вписани в ЦРОЗ преди постановяване на решението за откриване на производството по несъстоятелност на длъжника-ответник по делото, като няма данни в рамките на шестмесечния срок по чл. 193 ГПК публичният изпълнител да е осребрил запорираното имущество и да е провел успешно принудително изпълнение. Наложеният запор са непротипоставими на кредиторите в производството по несъстоятелност /чл. 684, ал. 4 ТЗ/ и съответно процесните вземания нямат привилегирован характер по реда на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ.

Предвид изложеното подадената въззивна жалба е основателна. Обжалваното решение следва да бъде отменено като незаконосъобразно и вместо него въззивният съд да постанови друго, с което да отхвърли предявените искове.

При този изход на делото отговорността за разносните в производството е на въззиваемия - ищец, който следва да заплати и тези, направени от въззивника.

Воден от изложеното съставът на Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 135/05.12.2022 г. по т.д.№ 41/2022 г. Благоевградски окръжен съд, 2 състав и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявените от Национална агенция за приходите против „Комунално битови услуги Петрич“ ЕООД /в н./, ЕИК 202638014 положителни установителни искове с правно основание чл. 694, ал. 2, т. 1 от ТЗ, че предявените и приети в производството по несъстоятелност на „Комунално-битови услуги Петрич“ ЕООД /н./

публични вземания в общ размер на 171 056.18 лв., от които 124 810 лв. - главници и 46 246.18 лв. - лихви, изчислени до 29.09.2021 г., като обезпечени с Постановление за налагане на обезпечителни мерки изх. № С210001-022- 0017389/15.03.2021 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП София, офис Благоевград, вписано в Централен регистър на особените залози под № 2021092701340, са с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ, с оглед наложен заповест за издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП Постановление за налагане на обезпечителни мерки с изх. № С210001-022- 0017389/15.03.2021 г.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в 1-месечен срок от съобщаването за изготвянето му на страните при условията на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____